

המזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת העברית

מדינת ישראל
משרד החינוך

המינהל הפדגוגי
האגף לחינוך יסודי

"ולתפארת מדינת ישראל"

מכירים מדליקי משואות ביום העצמאות

מבוא

יחידה זאת מפנה את תשומת לב הילדים לטקסט ממלכתי שהפך מסורת ביום העצמאות – הדלקת המשואות בהר הרצל במעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות. האנשים שנבחרים מדי שנה להדליק את שתים-עשרה המשואות נבחרים מתוך שורות העם בשל תרומתם למדינה ולחברה. הטקסט מדגיש את העובדה שגם ל"אנשים פשוטים" יכולה להיות תרומה ייחודית ומשמעותית. ביחידה זאת יתוודעו הילדים להליך הבחירה של מדליקי המשואות ולמעשים שונים של אנשים שהביאו אותם למעמד המכובד הזה. יחידה זו משלבת, אם כן, טיפול באקטואליה, מעורבות חברתית וציונות, ותוך כדי כך – התנסות אוריינית מושכלת בסביבה מתקשבת.

כדברי ¹Gunter Kress, אנו נמצאים כעת במעבר מ"חברה מבוססת עמוד" ל"חברה מבוססת מסך". חלק ניכר מהפעולות הקשורות לקריאה ולכתיבה, שאנו עושים היום, מתנהל בסביבה מתקשבת. הקריאה והכתיבה מתקיימות היום ברובן בסביבה רב-ייצוגית: טקסטים ובהם קישורים לטקסטים או למידע במקום אחר, סרטונים, מילונים ואנציקלופדיות מקוונות, מצגות, קובצי קול ועוד. בסביבה זאת אנו לא רק קוראים באופן המסורתי, אלא קוראים, מתבוננים ומקשיבים בה בעת. אנחנו לא רק עוקבים בצורה רציפה וליניארית אחר המשמעויות שהטקסט מציע, אלא עוברים ממקום למקום, ממשפט בטקסט אחד למשפט בטקסט אחר, ממילה להגדרתה, מהגדרה לסרטון, והכול באופן מהיר וללא מאמץ מיוחד.

גם תהליך יצירת הטקסט משתנה בסביבה הדיגיטלית. הכתיבה הנדרשת מתנהלת בטיוט מתמיד (שינויים ותיקונים תוך כדי כתיבה), היא ארוכת טווח, משלבת ייצוגים גרפיים, יוצרת קישורים, ולעתים קרובות דורשת שיתופיות בין כותבים.

מציאות זאת מעלה שאלות רבות אודות הוראת הכתיבה בבית הספר: אילו עקרונות נשארים על כנם, ואילו משתנים? מה מקומו של הפרט בתהליך שהופך יותר ויותר קבוצתי? האם אנו מדברים על "כתיבה" או על "יצירה/חיבור" של טקסט המשלב גרפיקה, קול, תנועה? מה יכול לתרום בית הספר לתהליך שמתרחש מחוצה לו באופן מואץ?

¹Gunter K. (2003). *Literacy in the New Media Age*. London: Routledge

על אף אי הוודאות והשינויים המהירים חייב בית הספר להתאים את עצמו ולהשתלב במציאות הדיגיטלית. יחד עם זאת, המסגרת של הפעילות הבית ספרית ממשיכה להתנהל לפי מה שהיה עד כה בכמה תחומים:

- **פעילות ההוראה:** הסבר ותיאור, הדגמה ומתן משוב
- **דרכי הלמידה:** גילוי, התנסות מכוונת, ניסוי וטעייה, חיקוי ויצירה
- **ההקשר התקשורתי:** מה רוצים לומר? למי מכוונת האמירה?

היחידה הזאת מציעה הזדמנות נאותה לשלב את הידוע והמבוסס על ניסיון רב שנים עם החדש, הפחות מוכר והניסיוני.

יחידה זאת מזמנת למידה מכוונת תוצר. לתלמידים ברור מן ההתחלה לאיזה תוצר עליהם להגיע בסוף התהליך – **הרצאה מלווה מצגת** על אחד ממדליקי המשואות ביום העצמאות. ידיעה זאת מאפשרת להם לנסות ולהתנסות, לחזור על דברים ולשפר ביצועים כדי להגיע ליעד שנקבע מראש. הפעילות הלשונית מקבלת משמעות תקשורתית, וכך עולה ומתחזקת רמת התפקוד של התלמידים.

יעדי החינוך הלשוני הבאים לידי ביטוי ביחידה זו

- הפקת מידע (איתור, מיון ומיזוג) ממקורות מידע ברשת האינטרנט למטרות לימוד, בהסתמך על הכתוב ועל ייצוגים גרפיים, כמו סרטונים, צלמיות וצילומים.
- הפקת טקסטים המשלבים צורות ייצוג שונות (גרפיקה, תמונות, צלילים וכו').
- הכנה והצגה של הרצאה משולבת מצגת הולמת מבחינה תקשורתית – מותאמת לקהל היעד, להקשר ולנושא המוצג.
- פיתוח מודעות לאופנים שונים של הצגת דברים: תמצות והרחבה.
- יצירת שיח עם עמיתים לשם הערכה וביקורת של תהליכים ותוצרים (באמצעות מחוון).

תיאור היחידה

ביחידה זו "יפגשו" התלמידים ארבעה מדליקי משואות ביום העצמאות, המייצגים מגוון של תחומי עשייה: שולמית קישיק-כהן, מרגלת ישראלית; קרן לייבוביץ, ספורטאית נכה; ד"ר אברהם יצחק, עולה חדש ורופא; שרה חתן, תושבת הצפון ויזמית.

התלמידים יתבקשו לאתר מידע על אחד מן האנשים האלה, לקרוא אותו, להחליט ולבחור, לנסח, לתמצת, לעצב גרפית, לשלב סרטים וקולות, וכל אלה על מנת להציג לקהל, באמצעות הרצאה מלווה במצגת, את מדליק המשואה שהם בחרו. זוהי משימה ארוכת טווח.

היחידה מזמנת קריאה במגוון סוגות (טקסט מידעי, טקסט מפעיל, טקסט סיפורי) ויוצר הזדמנות לכתיבה משותפת, ארוכת טווח, המשלבת מגוון של דרכי ייצוג. במהלך הפעילות הלומדים נדרשים להפעיל אסטרטגיות חשיבה שונות, כגון: שאילת שאלות, מיון, מיזוג, יישום, תמצות, הערכת ידע.

רוב השיעורים ביחידת הוראה זו צריכים להתקיים בסביבת מחשב (לצורך חיפוש במילון ובאנציקלופדיה מקוונים, קריאת טקסטים דיגיטליים, הכנת מצגת, ועוד). המשימה הגדולה מחולקת למהלכים קטנים, ולכל מהלך מוגדרות מטרות בתחום התוכן, מטרות בתחום החינוך הלשוני, מטרות בתחום טיפוח אסטרטגיות חשיבה ומטרות בתחום המידענות.

שיקולים בבחירת הנושא

במסגרת הפעילות בכיתה לקראת יום העצמאות יתוודעו התלמידים לאנשים שפעילותם למען החברה והמדינה זכתה להכרה ולהוקרה, והם התכבדו בהדלקת משואה בטקס הפותח את אירועי יום העצמאות, טקס המתקיים מדי שנה. בדרך כלל עוסקים בכיתה בדמויות מופת מוכרות ומפורסמות וסוקרים את פועלן והשפעתן על העם והמדינה. ביחידה זו בחרנו להציג אנשים בלתי מוכרים, שתרומתם לחברה ולמדינה נחשפת לראשונה לציבור הרחב באמצעות הטקס. זו הזדמנות נאותה לעסוק באקטואליה ולעודד את הילדים למעורבות בחיים הציבוריים במדינה.

הצעות להוראת היחידה (הקשר)

הזמן הקצר בין פסח ליום העצמאות אינו מאפשר עיסוק רב בנושאים הקשורים ליום העצמאות. אנו ממליצים, אם כן, לעסוק ביחידה זו בתקופה שבין פסח לשבועות. העיסוק באנשים שתורמים למדינה יפה גם לימים שאחרי יום העצמאות. אפשר להתחיל בלימוד היחידה לפני יום העצמאות (מהלך ראשון, כפי שיפורט בהמשך), לכוון את הילדים לצפות בטקס של הדלקת המשואות ביום העצמאות, ולהמשיך בלימוד היחידה אחרי יום העצמאות. כך ייווצר קשר ממשי בין הלימוד לבין המציאות.

המלצה לקריאה נוספת (למורים)

- חשיבה בתהליך הלמידה בעידן הידע, משרד החינוך, תשע"א, 2010
- אתרים לסיוע בהנחיות לבניית מצגת:
מיקרוסופט גרסה 2003

<http://office.microsoft.com/he-il/powerpoint-help/RZ001129842.aspx>

גרסה 2007

<http://office.microsoft.com/he-il/powerpoint-help/HA010194282.aspx#BM2>

עצות להפקת מצגת טובה

http://kabayim.com/pp_pres.htm

הנחיות להרצאה המלווה את המצגת

http://kabayim.com/oral_pres.htm

הנחיות ליצירת 'קישור חם'

<http://www.maof.info/cgi-webaxy/sal/sal.pl?act=show&ID=644127&dbid=guides&dataid=73>

מהלך ההוראה

8 מהלך ראשון: היכרות עם טקס הדלקת המשואות (כ-3 שיעורים)

הסבר על התוכן ועל התוצר הקבוצתי המצופה
 בירור מילוני של המילה "משואה"
 צפייה בסרטון על טקס הדלקת המשואות
 קריאת טקסט: טקס הדלקת המשואות ביום העצמאות
 בעקבות קריאת הטקסט

13 מהלך שני: הדגמה של הכנת הרצאה מלווה במצגת על דמות אחת (כ-4 שיעורים)

שלב א' - איתור מידע
 קריאת טקסטים: שולמית קישיק-כהן, חנוכיית שבעים הנרות
 שלב ב' - מיזוג המידע, תכנון ההרצאה בליווי המצגת
 שלב ג' - הכנת המצגת וההרצאה

26 מהלך שלישי: הכנת הרצאה ומצגת בקבוצות על אחת הדמויות (כ-3 שיעורים)

בחירת דמות להכנת הרצאה מלווה במצגת.
 הכנת הרצאה מלווה במצגת

31 מהלך רביעי: הצגת התוצרים (כ-2 שיעורים)

מהלך ראשון: היכרות עם טקס הדלקת המשואות

מטרות בתחום התוכן

- היכרות עם טקס הדלקת המשואות: מטרותיו ומהלכו.

מטרות בתחום החינוך הלשוני

- הפקת מידע ממקורות מידע דיגיטליים: ממילונים מאנציקלופדיות ומכתבות מקוונות.

מטרות בתחום המידענות

- הכרת שיטות לארגון מידע, מתוך מקורות מאורגנים (מילון ואנציקלופדיה מקוונים) ושאינם מאורגנים (כתבות מעיתונים, ראיונות, צילומים, מנועי חיפוש ברשת).
- הפקת מידע מייצוגים חזותיים (סרטון).

אנו מציעים להתחיל את העבודה על יחידת הלימוד באחת מן הפעילויות האלה:

- הסבר לגבי נושא היחידה ולגבי התוצר המצופה (הרצאה ומצגת).
- בירור מילוני של המילה 'משואה'.
- צפייה בסרטון על טקס הדלקת המשואות.
- יידוע של התלמידים לגבי נושא הטקס שעל פיו נבחרו משיאי המשואות בשנה שבה נלמדת היחידה.
- כל מורה תבחר את פעילות הפתיחה המתאימה לה ולכיתתה, אם כי חשוב שיתקיימו כל הפעילויות הנ"ל. התכנים ואופן ההצגה של הדברים ישתנו בהתאם לסדר הפעילויות שנבחר.

במליאה

הסבר על התוכן ועל התוצר הקבוצתי המצופה (הרצאה מלווה במצגת)

- מספרים לתלמידים על הטקס הממלכתי של הדלקת המשואות המתקיים כל שנה במעבר בין יום הזיכרון לבין יום העצמאות: האנשים שנבחרים להדליק את המשואה נבחרים בשל תרומתם המיוחדת ויוצאת הדופן למען המדינה והחברה. הטקס מועבר בשידור ישיר בכל אמצעי התקשורת. בטקס משתתפים נשיא המדינה, ראש הממשלה, שרים, חברי הכנסת, שופטים, בני המשפחה של מדליקי המשואות ואורחים אחרים. בכל שנה נבחר מראש נושא לטקס, ועל פיו נבחרים מדליקי המשואות והקטעים האמנותיים.
- מביאים לידיעת התלמידים את התוצר המצופה בתום הלימוד של היחידה: **הרצאה בליווי מצגת** על דמות אחת מבין מדליקי המשואות. הכנת ההרצאה והמצגת תיעשה בקבוצה.

בקבוצות

בירור מילוני של המילה "משואה"

תכנון וביצוע מהלכים לאיתור ולארגון מידע הם מטרות מרכזיות בעידן שבו אנו חיים, עידן המאופיין בהצפה של מידע זמין, נגיש, פתוח וחשוף לכול. האדם האורייני במאה ה-21 נדרש להכיר שיטות לאיתור מידע מתוך מקורות מאורגנים ובלתי מאורגנים ולארגון המידע שאיתר (מתוך: "מידענות - מתווה לפיתוח תהליכים מידעניים במהלך הלמידה של תחומי הדעת להתנהלות לומדים בסביבה עתירת ידע": המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, ירושלים, התשנ"א).

איתור מידע ממילון או מאנציקלופדיה מקוונים הוא איתור מידע ממקור מאורגן. האיתור נעשה לעתים על פי מפתח אלפא-ביתי, או באמצעות הקלדת ערך בחלון חיפוש במאגר סגור.

איתור מידע מקוון נעשה גם ממקורות בלתי מאורגנים, כגון: אתרים, פורומים, פורטלים, עיתונים מקוונים, רשתות חברתיות ועוד. כאן נדרשת היכרות עם מנועי חיפוש ואיתור של המידע הנדרש בעזרת מילות מפתח.

- מבררים במילון מהי **משואה**.

הבירור יכול להיעשות באמצעות ויקי מילון: <http://he.wiktionary.org/wiki/>

או באמצעות מילונים מודפסים או מילונים אחרים ברשת כגון 'רב מילים' (מקיימים את

המילה בחלון החיפוש): <http://www.ravmilim.co.il/>

- מחפשים מידע על הערך **משואה (איתות)** באנציקלופדיה מקוונת, כגון **ויקיפדיה**:

<http://he.wikipedia.org/wiki>

- **לבחירה**: מבקשים מהתלמידים לחפש באתרים ובעיתונים (מקוונים ומודפסים) כתבות וצילומים על נושא הטקס ועל מדליקי המשואות בשנה הנוכחית.

במליאה

צפייה בסרטון על טקס הדלקת המשואות

■ ■ ■ הערה דיזקטית

סרטונים ביוטיוב יורדים לפרקים מן הרשת. אם הסרטון המטופל בחלק זה של היחידה לא יימצא בזמן לימוד היחידה, אפשר בהחלט לאתר סרטון אחר של הדלקת משואות ביום העצמאות. השאלות העולות מן הסרטון לא ישתנו מהותית עם שינוי הדמויות המדליקות את המשואות.

- מקרינים את החלק הראשון של הסרטון בפני התלמידים ועוצרים מיד אחרי הדלקת המשואה ע"י טלאל פילו ואמנון לביא:
<http://www.youtube.com/watch?v=7fFpXXtcd9s&feature=related>
- בעקבות הצפייה משוחחים במליאה: מי הם מדליקי המשואה בסרטון? מדוע נבחרו להדליק משואה?
- ממשיכים בצפייה בסרטון - הדלקת המשואה ע"י ד"ר אברהם יצחק. שואלים את התלמידים: על מה 'נואם' מדליק המשואה? מה אפשר להסיק מדבריו על המטרה של האירוע? (נשיאה על נס של התרומה לחברה במגוון דרכים). מבררים למה ד"ר אברהם יצחק ראוי להדליק משואה, מה הוא עשה שמגיע לו הכבוד הזה.
- צופים בסרטון עד סופו. שואלים: מה הכי מרשים בטקס? משוחחים על האופי של הטקס (הזמן - מעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות, מדליקי המשואות, המוזמנים, השידור החי בכל הערוצים, המקום שבו הטקסט נערך).

■ ■ ■ הערה דיזקטית

במקרה שהתלמידים קראו את הטקסט על הטקס (בהמשך) לפני שצפו בסרטון - מבררים אתם מה אפשר ללמוד מהסרטון שאי אפשר ללמוד מהטקסט הכתוב (הקול האישי, הבעת הפנים, התפאורה, תרגילי הסדר, מראה הדגלנים, המוזיקה ההתרגשות...).

בירור נושא הטקס בשנה שבה נלמדת היחידה

- מיידעים את התלמידים על הנושא של הטקס בשנה שבה נלמדת היחידה. המידע מפורסם באתר - 'ממשל זמין':

<http://www.info.gov.il/LAPAM/General/SearchResults.htm>

- מבקשים מהתלמידים לחפש באתרים ובעיתונים (מקוונים ומודפסים) כתבות וצילומים על נושא הטקס ועל מדליקי המשואות בשנה הנוכחית ולהציג את הממצאים בכיתה.

טקס הדלקת המשואות ביום העצמאות

טקס יום העצמאות הממלכתי מתקיים מדי שנה בהר הרצל בירושלים. הטקס מציין את סיום אירועי יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ואת פתיחת חגיגות יום העצמאות. לטקס מוזמנים נשיא המדינה, שרים, חברי כנסת, אורחים מהארץ ומחול. הטקס החגיגי הזה מועבר בשידור ישיר ברדיו ובטלוויזיה.

בטקס יש כמה חלקים קבועים, שחוזרים מדי שנה באופן דומה. אחד החלקים הוא הדלקת המשואות. כל שנה נבחרים שנים-עשר אנשים, כמספר שבטי ישראל, להדליק את המשואות.

בכל שנה עוסק הטקס בנושא מרכזי אחר, כגון: הישגים במדע, הצטיינות בספורט או ביצירה, התנדבות למען החברה. כמה חודשים לפני יום העצמאות מתפרסמת באמצעי התקשורת הזמנה לציבור להציע מועמדים להדלקת המשואות המייצגים בפועלם ובהצטיינותם את הנושא של הטקס. ועדה ציבורית בוחרת את ההצעות ובוחרת את מדליקי המשואות לאותה שנה. הדלקת המשואות היא ביטוי להכרת תודה ולכבוד למדליקי המשואות, הערכה של המדינה על פועלם.

קריאת הטקסט "טקס הדלקת המשואות ביום העצמאות"

מטרות בתחום התוכן

- היכרות עם מהלך הבחירה של משיאי המשואות.

מטרות בחינוך לשוני

- הפקת מידע רלוונטי לנושא נלמד מתוך טקסט.

פיתוח אסטרטגיות חשיבה

- הסקה: זיהוי פרטים וקשרים במידע נתון, השלכה ממקרה אחד למקרה אחר על פי הצורך.

במליאה

- רושמים על הלוח כמה שאלות שיהיו להן תשובות בטקסט: מי מציע את מדליקי המשואות? מה הם מייצגים? מי בוחר במדליקי המשואות מבין ההצעות שהגיעו?
- דנים בשאלות ומנסים לשער מה יהיו התשובות עליהן.
- מבקשים מהתלמידים לקרוא את הטקסט על טקס הדלקת המשואות ולסמן בו היכן נמצאות תשובות לשאלות שרשומות על הלוח. אפשר למספר את השאלות, ובהתאם למספר את התשובות בתוך הטקסט.

בעקבות קריאת הטקסט

- דנים בשאלות שנשאלו לפני הקריאה ומוסיפים ושואלים: על מה מוענק הכבוד למדליקי המשואה? היכן זה מצוין בטקסט?
- שואלים: על מי הייתם ממליצים כמועמד/ת להדלקת משואות בשנה הבאה (מישהו שעליו קראתם או שמעתם, או צפיתם בכתבה בטלוויזיה או מישהו שאתם מכירים באופן אישי)? כיוון שבכל שנה מוצע נושא, הרי שהילדים יכולים להציע גם את הנושא וגם המועמד שנראה להם מתאים לנושא.

מהלך שני: הדגמה של הכנת הרצאה מלווה במצגת על דמות מתוך מדליקי המשואה

שלב א' בהדגמה – איתור מידע

מטרות בתחום התוכן

- היכרות עם קורות חייה ופועלה של שולמית קישיק – כהן (מדליקת משואה).

מטרות בתחום החינוך הלשוני

- הפקת מידע רלוונטי מכמה מקורות מידע דיגיטליים.
- הבנת המשמעות הגלויה והסמויה בטקסט.
- הבנת הקשרים בין אירועים שונים בטקסט סיפורי: רצף זמנים וסיבתיות.

פיתוח אסטרטגיות חשיבה

- שאילת שאלות: ניסוח שאלות על סוגייה שאין עליהן תשובות מפורשות בטקסט.
- השלמת פערים בין מידע נתון לבין הידע הקודם.
- יצירת הכללה המבוססת על פרטי מידע בטקסט.
- זיהוי קשרים בין כמה מקורות מידע (האם הם תומכים זה בזה, משלימים או מנוגדים זה לזה?)

מידענות

- תכנון וביצוע מהלכים לאיתור ולארגון מידע לצורך חקר סוגייה או פתרון בעיה.
- מיון המידע על פי מידת הרלוונטיות שלו לתוצר המצופה.

הערה זיזקטית ■ ■ ■

לקראת פעילות זו עובדים יחד על דמות אחת: שולמית קישיק כהן. מדגימים שלב במליאה, התלמידים בקבוצה מבצעים את השלב שהודגם, ואז עוברים לשלב הבא במליאה.

במהלך ההדגמה התלמידים יקראו שלושה טקסטים: טקסט מידע קצר המסביר את המניעים לבחירתה להשיא משואה, טקסט מידעי מאתר 'סימניה' המרחיב את המידע על הדמות, וטקסט סיפורי המתאר אירוע השופך אור על אישיותה.

המהלך של איתור מידע, מיונו, ניתוחו וארגונו הוא מהלך מרכזי וחשוב בתהליך למידה לקראת הפקת תוצר.

מכיוון שהרוב המכריע של הטקסטים ברשת האינטרנט אינו מתאים לקריאה עצמית של תלמידים בכתה ד', בחרנו ביחידת לימוד זו להתמקד במהלך של איתור מידע, מיונו וארגונו מטקסטים שבחרנו ועיבדנו לצורך הוראת היחידה. התלמידים יעלו שאלות שתעזורנה הן באיתור המידע והן במיונו. לשם המיון על התלמידים להפעיל אסטרטגיה של הערכת המידע שאתרו (רלוונטי/לא רלוונטי, מרכזי וחשוב/משני, וכו').

לקראת הפקת המצגת ותכנון דברי ההסבר של ההרצאה נדרשת מיומנות של ניתוח מידע ברמה של הערכה ושיפוט (מה מתאים לנושא?).

חשוב לברר עם התלמידים את ההבחנה בין מידע רלוונטי לפועלה של הדמות לבין מידע שאינו רלוונטי. אחת הדרכים לקביעת רלוונטיות של מידע היא תשובה לשאלה: באיזו מידה המידע קשור לנושא המרכזי שעליו מפקים מידע ותומך בו?

שולמית קישיק-כהן

שולמית קישיק-כהן נולדה בארגנטינה להורים שחינכו את ילדיהם לאהבת ישראל. בהיותה ילדה עלתה המשפחה לירושלים, ושולמית התחנכה בבית הספר אָוּלִינָה דָה – רוטשילד. בגיל 16 השיאו אותה הוריה ליהודי אָמִיד שְחִי בבירות, והיא עברה להתגורר עמו בבירת הלבנון.

עד מְהֵרָה בלטה שולמית בפעילותה בחיי הקהילה ויצרה קשרים עם שלטונות לבנון. עָרַב פְּרוּץ מלחמת העצמאות הגיע ליְדֶיהָ מידע על ההכנות הצבאיות למלחמה בישראל. היא יצרה קשר עם הגורמים הביטחוניים בארץ והפכה למרגלת של מדינת ישראל.

במהלך פעילותה סיפקה מידע חשוב למדינה הצעירה שנֶאָבְקָה על קיומה, יזמה עלייה של יהודים ממדינות ערב לארץ ויצרה קשרים מדיניים חשובים. במקביל הספיקה ללדת שבעה בנים ובנות. בשנות פעילותה ניצלה מסכנות רבות, ובעיקר מחטיפה בידי סוכנים סורים.

בשנת 1961 נאסרה, עונתה קשה ונידונה למוות. בערעור נגזרו עליה 7 שנות מאסר. לאחר מלחמת ששת הימים שוחררה בעסקת חילופי שבויים ועלתה עם משפחתה לעיר אהבתה – ירושלים.

מתוך הספר **שירת השולמית, סיפורה של מרגלת ציונית**, מאת עזרא יכין, הוצאת עזרי, ירושלים, 2000.

קריאת הטקסט על שולמית קישיק-כהן

במליאה

- מסבירים לתלמידים שנערוך במליאה הדגמה של הכנת הרצאה מלווה במצגת על דמות אחת מבין מדליקי המשואות - שולמית קישיק-כהן .
- מבקשים מהילדים לקרוא את טקסט המידע על שולמית קישיק כהן, ולחפש בו את הנימוקים לבחירה בה להדלקת משואה ביום העצמאות.
- מזמינים את התלמידים לשאול שאלות שמעניינות אותם ונראות להם חשובות לשם העמקת ההיכרות עם פועלה של שולמית קישיק-כהן.
- כותבים על הלוח את השאלות שהילדים העלו.
- חוזרים וקוראים את הטקסט, כל פסקה בנפרד, ומבררים לאיזו שאלות מוצאים שם תשובות.

בקבוצות

- מבקשים מהילדים לחפש בטקסט משפטים מרכזיים רלוונטיים להצגת דמותה ופועלה של שולמית קישיק-כהן.
- מסמנים את המשפטים הרלוונטיים (בכיתות שיש בהן לוח "חכם" אפשר לסמן את המשפטים עליו. אפשר להבחין ויזואלית בין המשפטים שמציעה כל קבוצה).

פרק הרחבה: הקניית מיומנויות מחשב ומידע, והשימוש בהן לקידום מטרות השפה

חנוכיית שבועים הנרות

בספר "שירת השולמית: סיפורה של מרגלת ציונית" מאת עזרא יכין מספרת שולמית קישיק-כהן על פעילותה למען העלייה של יהודים מארצות ערב לישראל, שנאסרה על ידי השלטונות:

כשבוע לפני חנוכה התאספו בבית הכנסת כשבועים נערים במטרה לצאת לדרך, והאוטובוסים שהיו אמורים לקחת אותם המתינו בקרבת מקום. שולמית קישיק-כהן ראתה שעל כל צעד ושעל ברחובות ובין הבתים נמצאים שוטרים ובלשים שאמורים לעצור את התהליך ולאסור גם את היוצאים וגם את המסייעים ליציאה. היא הבינה שהיא חייבת למצוא לכך פתרון מייד.

היא נכנסה למכולת הסמוכה, קנתה שבועים נרות וביקשה מן הרב שעבר בסביבה להצטרף אליה. שניהם העמידו את הנערים בשתי שורות, וכל נער החזיק בידו נר דולק. היא אמרה להם: "עכשיו נצעד ונשיר שירי חנוכה". הנערים התפלאו מאוד, כי חג החנוכה טרם הגיע, אבל היא הסבירה להם שהם עושים חזרות כדי שבחג תהיה להם תהלוכה מוצלחת.

היא הובילה אותם בדרך מתפתלת שמאלה, ימינה, קדימה ואחורה, והשומרים והבלשים הולכים אחריהם ב"רונדלים" הנה והנה ומסתובבים כמו סביבון. בשלב מסוים השוטרים התעייפו ופרשו. כאשר ראתה שולמית שהדרך "נקייה", היא הריצה את הנערים לאוטובוסים והם יצאו לדרכם. "אם נרצה פעם להזכיר את הנס הזה, נצטרך להדליק חנוכייה עם שבעים נרות", אמרה לרב.

גב' שולמית קישיק-כהן נבחרה להדליק משואה ביום העצמאות בשנת 2007 על דוגמה ומופת לאומץ לב של אישה ירושלמית למען העם והארץ. היא נישאה ליהודי לבנוני ומשם העבירה מידע מודיעיני וסייעה להבריה יהודים לארץ. היא נתפסה, עונתה, נשפטה למוות וישבה במשך שש שנים בכלא.

סיפרה נגה קופלביץ, באדיבות אתר הסיפורים "מספר": www.mesaper.co.il

קריאת הטקסט "חנוכיית שבעים הנרות"

הכנת הרצאה מלווה במצגת על הדמות שנבחרה והצגתן בפני קהל מחייבות יריעה רחבה יותר של ידע, אי אפשר להסתפק במקור מידע אחד. חשוב לבסס את המידע ולהרחיבו על ידי קריאה של כמה מקורות מידע.

הטקסט "חנוכיית שבעים הנרות" הוא טקסט נרטיבי המוסר, אגב סיפור, מידע נוסף על שולמית קישיק-כהן ועל פעילותה למען עליית יהודים לארץ. נדרשת כאן מיומנות של הפקת מידע מטקסט נרטיבי ולא מטקסט מידע. הווה אומר, לא מאתרים משפטי מפתח, אלא משחזרים את האירועים המרכזיים וחושבים כיצד הם שופכים אור על אישיותה.

במליאה

- מספרים לתלמידים את הרקע לאירועים שבסיפור הנרטיבי: השלטונות של מדינות ערב לא הרשו ליהודים לעזוב את מדינותיהם ולעלות לישראל ערב הקמת המדינה. נציגים ישראלים ויהודים תושבי ארצות ערב התארגנו ופעלו בסתר לעלייתם של יהודים לארץ. ביניהם הייתה גם שולמית קישיק-כהן.
- התלמידים קוראים את הטקסט "חנוכיית שבעים הנרות" ובוחרים כיצד הטקסט מדגים את הפעולות שלה למען עליית יהודים לארץ. מבררים כיצד ומדוע הערימה שולמית קישיק-כהן על השוטרים הלבנוניים.

בקבוצות

- דנים בשאלות האלה:

- מה אפשר ללמוד מן הסיפור על אישיותה של שולמית קישיק-כהן?
- מה בטקסט מחזק את הבחירה בשולמית קישיק-כהן כמדליקת משואה?

במליאה

- מבררים על אילו שאלות מן השאלות ששאלנו בהתחלת הקריאה על שולמית מצאנו תשובות.
- קוראים יחד את השאלות שעליהן לא נמצאו תשובות. עורכים דיון: האם לצורך הפקת התוצר (הרצאה ומצגת) אפשר להסתפק בשאלות שעליהן קיבלנו תשובות ולוותר על חיפוש תשובות לשאלות שלא נמצאו להן עדיין תשובות?
- מחליטים אם מעוניינים במידע נוסף. אם כן, מחפשים יחד (בהנחיית המורה) טקסט נוסף (באמצעות מנועי חיפוש).

שלב ב' בהדגמה – מיזוג המידע, תכנון הרצאה בליווי מצגת

מטרות בחינוך לשוני

- סיכום של מידע – ארגון המידע לקראת הצגתו בהרצאה מלווה במצגת.
- זיהוי היחסים הלוגיים בתוך הטקסט: רצף כרונולוגי, סיבה ותוצאה.
- * כתיבה הממוקדת בנושא או ברעיון.

פיתוח אסטרטגיות חשיבה

- יצירת הכללות המבוססות על חיבור בין פרטי מידע שונים.
- מיזוג מידע: יצירת קשרים משמעותיים בין פרטי מידע שונים.

הצגת הדמות תיעשה באמצעות הסבר מילולי המלווה במצגת. המצגת אמורה להשלים, להדגים ולחזק את ההרצאה, ולא להוות לה תחליף. במצגת ישולבו ייצוגים חזותיים שונים המוסיפים, מדגימים או מדגישים את הנאמר. יש להחליט איזה מידע יימסר בכל אחד מן הערוצים: הערוץ העיקרי (המילולי) של ההרצאה והמצגת. ההחלטות הנ"ל צריכות להתחשב בנמענים. מומלץ שההרצאה והמצגת יכילו 5-7 שקופיות. בתכנון כל אחת מן השקופיות יתקיים דיון בקבוצה לגבי שילוב הייצוגים החזותיים.

דגם א

שקופית 1 – כותרת המצגת, שם הדמות המוצגת במצגת, ושמות התלמידים בקבוצה.

שקופיות 2-5 – מידע על תולדות חייה של הדמות.

שקופית 6 – ציון קצר של מעשיה אשר בזכותם נבחרה להדליק משואה.

שקופית 7 – מה מצא חן בעינינו (מה הרשים אותנו) בדמות שבחרנו.

דגם ב

שקופית 1 – כותרת המצגת, שם הדמות המוצגת במצגת, ושמות התלמידים בקבוצה.

שקופיות 2-3 – פרטים אישיים של הדמות (מקום לידה, תאריך עלייה, מצב משפחתי, מקום מגורים וכו').

שקופיות 4-6 – תכונות של הדמות ודוגמאות תומכות מן הטקסטים.

שקופית 7 – סיכום בדומה להנמקה של הוועדה שבחרה בדמות להדלקת המשואה.

מיזוג המידע משני הטקסטים בכתב או בעל פה דורש הדגמה והסבר לתלמידים. להלן יתואר מהלך של ניסוח פרטי המידע מן הטקסט המידעי וניסוח התובנות בעקבות הטקסט הנרטיבי. תוך כדי הדגמות והסברים על דרכים שונות לניסוח נעשית הכללה של התהליך.

בניסוח יש חשיבות לקביעת היסוד שעל פיו מאורגן המידע. כיוון שההרצאה מציגה דמות, היסוד המארגן המתאים הוא רצף כרונולוגי. לפיכך המשפטים ייכתבו בלשון עבר, וייעשה שימוש במילות קישור של זמן. כיוון שהמטרה היא לקשר בין המעשים של הדמות לבחירתה להדליק משואה, מתווסף פה יסוד מארגן נוסף – סיבה ותוצאה.

להלן דרכים אפשריות לניסוח פרטי המידע והתובנות הרלוונטיים (מומלץ לבחור 2-3 אפשרויות בלבד להדגמה):

- העתקה של פרטי המידע החשובים והרלוונטיים** בלבד מתוך המשפטים שסומנו או מתוך פיסקה (לא העתקה גורפת של כל המשפט, אלא רק עיקרי הדברים במשפט). לדוגמה: בטקסט המידע "שולמית קישק-כהן" הפיסקה השנייה נפתחת במשפט: "עד מהרה בלטה שולמית בפעילותה בחיי הקהילה ויצרה קשרים עם שלטונות לבנון". ממשפט זה מוצע להעתיק רק את המילים: שולמית יצרה קשרים עם שלטונות לבנון.
- ניסוח מכליל של פרטי מידע** המופיעים במשפט או בפיסקה. למשל: בטקסט "חנוכיית שבעים הנרות", בפיסקה השלישית, מתואר בפירוט כיצד שולמית קישק כהן התמודדה עם הסכנה ל-70 הנערים. אפשר לנסח משפט מכליל שיתאר את האירוע: שולמית הצליחה להטעות את השוטרים והבלשים ואפשרה ל-70 הנערים לעלות על האוטובוסים ולצאת לדרכם.

3. **כתיבת המשפטים בניסוח שונה** של חלק מן המילים, או שינוי סדר המילים במשפט כדי ליצור לכידות עם המשפטים האחרים, או כדי לפשט אותו למען הנמענים.

4. **מיזוג מידע** – כתיבת משפט חדש הכולל פרטי מידע מתוך שני משפטים מאותו טקסט או משני טקסטים שונים. למשל: בשני הטקסטים ניתן מידע על מאסרה ושחרורה של המרגלת. המשפט הממזג את המידע משני הטקסטים יכול להיות: היא נתפסה, נדונה למוות, ישבה בכלא ושחררה אחרי 7 שנים בעסקת חילופי שבויים.

במליאה

- בוחרים בדגם הרצוי (מעמוד 21) להכנת ההרצאה והמצגת.
- דנים בתוכן שיהיה בכל שקופית.
- אומרים לתלמידים שעתה יש להחליט אילו פרטי מידע יימסרו בהרצאה ואילו במצגת.
- מדגימים בליווי הסבר כיצד כותבים את עיקרי הדברים על חייה ופועלה של הדמות על פי שיקולי הדעת שפורטו לעיל, ועל פי יסוד מארגן של סדר כרונולוגי.

לדוגמה:

1. העתקה של פרטי המידע החשובים והרלוונטיים: קוראים את המשפט הראשון בטקסט המידע "שולמית קישיק כהן": "שולמית כהן - קישיק נולדה בארגנטינה להורים שחינו את ילדיהם לאהבת ישראל" ושואלים: האם כל פרטי המידע במשפט זה חשובים באותה מידה? מה הניע והשפיע על מהלך חייה - העובדה שנולדה בארגנטינה, או שחונכה לציונות? מעתיקים רק את המידע החשוב: "חונכה לציונות".
2. ניסוח מכליל של פרטי מידע: קוראים את הפסקה השלישית בטקסט "חנוכיית שבעת הנרות". מבקשים מהתלמידים לומר במשפט אחד (או שניים) מה היה הפתרון שמצאה שולמית קישיק-כהן לבעיה שתוארה בפסקה השנייה.
3. כתיבת המשפטים בניסוח שונה: קוראים את המשפט השני בטקסט: "שולמית קישיק כהן" ומדגימים כיצד אפשר לכתוב את פריט המידע 'בהיותה ילדה עלתה המשפחה לירושלים' במילים אחרות, כגון: 'בגיל צעיר עלתה עם משפחתה לירושלים'. או: 'לאחר שמשפחתה עלתה לארץ הם התגוררו בירושלים'.

4. מיזוג מידע - מאתרים ומדגישים בצבע משפטים העוסקים באותו התוכן בשני הטקסטים, כגון: מאתרים בטקסט "שולמית קישיק כהן" משפט המוסר מידע על עליית יהודים לארץ ומסמנים אותו ("יזמה עלייה של יהודים ממדינות ערב"), מבקשים מן התלמידים לאתר משפטים העוסקים באותו נושא בטקסט "חנוכיית שבעים הנרות" ("... מספרת שולמית קישיק-כהן, על פעילותה למען העלייה של יהודים מארצות ערב לישראל שנאסרה על ידי השלטונות."). מדגימים כיצד אפשר למזג את המידע משני הטקסטים למשפט אחד, כגון: עזרה להעלות יהודים ממדינות ערב.

שלב ג' בהדגמה - הכנת המצגת וההרצאה

מטרות בחינוך לשוני

- מתן כותרת בהתאם לסוג הטקסט שכותבים.
- הצגת רעיונות בשיחה בדיון ובהרצאה תוך התאמת תוכן הדברים וצורתם לנושא, לנמען ולנסיבות (דיבור לעניין, ברמת פירוט מתאימה, ביסוס הנאמר); הצגת רעיונות ברצף הגיוני; בחירת משלב מתאים ושימוש בלשון קבילה; התאמת נעימת הדיבור ועוצמת הקול.
- סיפור בעקבות חוויה, קריאה או צפייה כדי לשתף ולעניין אחרים.

פיתוח אסטרטגיות חשיבה

- קישור בין דרישות המטלה, התוכן, המטרה, קהל היעד והנסיבות לבין בחירת אופן הייצוג של הידע החדש.

מידענות

- שילוב חומר חזותי להמחשת הרעיון שבטקסט ולהרחבתו.

- בשלב זה של העבודה מתחילים בעבודה בקבוצות ומסיימים במליאה. מחלקים את רצף ההוראה כך שכל קבוצה מכינה הרצאה קצרה לשקופית אחת בלבד. הקבוצה מתכננת את השקופית ומעצבת אותה. במידת הצורך מדגימים את ההיבטים הטכניים של כתיבה ועיצוב של שקופית. ראוי להפעיל תלמידים בלמידת עמיתים.
- בזמן שהקבוצות פועלות דנים עם כל קבוצה בשיקולי דעת שונים של תכנון ההרצאה ועיצוב השקופית, כגון: באיזו שקופית לנסח משפט הכללה שהפירוט שלו ייאמר בע"פ, ובאיזו שקופית לתאר אירוע בפירוט ולנסח בע"פ את הכללה, וכן בהתאמת השקופית לנמען.

דוגמות:

- בשקופית נכתוב: "בזמן מלחמת העצמאות שולמית קישיק כהן החלה לרגל לטובת ישראל", ובהסבר בעל פה נוסיף פרטים, כגון: היא הייתה נשואה לסוחר אמיד, היא הכירה אנשים שהיו שייכים למוסדות השלטון. היא שמעה בהזדמנויות שונות מידע שנחשב בעיניה חשוב והחליטה ליצור קשר עם נציגים ישראלים.
- בשקופית נכתוב: "בגלל הפעילות שלה נבחרה שולמית קישיק כהן להדליק משואה ביום העצמאות". בהסבר בע"פ נפרט את הסיבות לבחירה בה: ריגלה במשך שנים לטובת מדינת ישראל ופעלה להעלאת יהודים לארץ.
- דוגמה להתחשבות בנמען: האם כדאי להקדיש שקופית לסיפור על הצלת הנערים בחנוכה, או רק לספר אותו (בהרחבה) בזמן ההרצאה ללא ליווי של מצגת? ואם הוחלט להקדיש שקף במצגת, מה יהיה בשקף - האם להעתיק את הסיפור ולקרוא אותו בפני הקהל? האם כדאי לכתוב את עיקרו של הסיפור, או רק להציג תמונה של ילדים עם נרות? - שיקולי הדעת יכולים לנבוע מהכרת הנמענים - האם לתלמידים שיאזינו להרצאה יהיה מעניין/קל יותר להקשיב לסיפור או לקרוא אותו? האם התלמיד שירצה יוכל להוסיף ממד דרמטי לסיפור כשהוא מספר אותו לקהל השומעים?
- מסבירים לתלמידים שרצוי לשלב במצגת ייצוגים חזותיים מגוונים, כגון:
  - אזור, מפה, תמונה, קובצי קול או ייצוגים המשלבים תמונה וקול, כמו סרטון או אנימציה. לייצוגים אלו יכולים להיות תפקידים אחדים:
    1. הרחבה של המידע הניתן בטקסט הכתוב והדבור.

לדוגמה: בשקופית שבה מוזכר המעבר של שולמית ללבנון אפשר ליצור קישור לאתר המפות של מדינת ישראל לשם הדגמת מיקומה של לבנון והגבול עם ישראל (נשאנו מוכר לרוב התלמידים): www.govmap.gov.il
    2. המחשה והבהרה של המידע.

לדוגמה: בשקופית הפותחת אפשר לשלב תצלום או קטע קצר מסרטון של הדלקת המשואות, שימחישו עבור המאזינים להרצאה את האירוע.
    3. יצירת עניין, סקרנות או ממד אסתטי.

לדוגמה: בשקופית שמלווה את סיפור הצלתם של הנערים, אפשר לשלב מחרוזת של שירי חנוכה בעזרת קישור לשירי חנוכה מ'יוטיוב' או מאתר אחר כרקע מוסיקלי לדברי ההסבר.
- חשוב לשוחח עם התלמידים על היבטים שונים של הקשר בין התוכן לצורה: צבע הגופן, גודלו וצורתו וצבע הרקע של השקופית.

בקבוצות

- כל קבוצה דנה מה ייאמר, מה ייכתב ומה יוצג בשקופית.
- הקבוצה בוחרת ייצוגים חזותיים ומחליטה על צבע הגופן וגודלו, מפיקה את השקופית ומציגה אותה בפני המליאה.

הערה זידקטית ■ ■ ■

בשלב זה חשוב להדגיש לקבוצות היבטים של דיבור בפני קהל: ניסוח משפטים לכידים, היעזרות בשפת גוף המתאימה לתוכן, שימוש בהנגנה בהתאם לתוכן, שמירה על קשר עין ישיר עם הקהל. לא כדאי לעמוד קפואים ללא תנועה, אך גם לא כדאי לזוז בעצבנות ממקום למקום.

במליאה

- נציגים של הקבוצות מרצים ומציגים את השקופיות שעיצבו.
- דנים בשיקולי הדעת שהפעילו הקבוצות בתכנון השקופיות ועיצובן, בניסוח הכותרות (מעניינות, מסקרנות, משאירות משהו לא ברור), בבחירה של גודל וצבע הפונט, במרווחים בין השורות, בסדר ובקצב של הופעת ההנפשות, בשילוב של ייצוגים חזותיים כמו תמונות, סרטון, איור, מנגינת רקע ועוד.

מהלך שלישי: הכנת הרצאה ומצגת בקבוצות

מטרות בחינוך לשוני

- בחירת מידע מרכזי בהתאמה למטרות ההצגה.
- ניסוח בע"פ ובכתב של מידע ורעיונות

פיתוח אסטרטגיות חשיבה

- ייצוג מידע בדרכים מגוונות.
- טיפוח חשיבה יצירתית.

מידענות

- עיבוד המידע תוך בחינתו באופן ביקורתי בהתאם ליעד, ליצירת ידע חדש, להצגתו ולהפצתו.

הערה זיזקטית ■ ■ ■

חשוב מאוד לבדוק את הקישורים המובאים בהמשך לפני שמגיעים לשלב זה של הפעילות. במקרה שקישור כלשהו אינו פעיל עוד, מומלץ להיכנס לאתרים שבהם יש מידע על מדליקי משואות ולבחור דמות אחרת הנראית מתאימה לפעילות המתוכננת.

מידע קצר על כמה מדליקי משואות

ד"ר אברהם יצחק

עלה לארץ מאתיופיה. הוא למד רפואה באוניברסיטת בן-גוריון, ושימש כרופא צבאי. השתתף בפעולות מבצעיות. השתתף במשלחת ההצלה הישראלית שיצאה למדינת האיטי לאחר רעידת האדמה שהתרחשה לפני כמה שנים.

למידע נוסף אפשר להיעזר בקישורים האלה:

<http://www.beteisrael.co.il/article.asp?ArtId=1026&cat=%EE%F2%E5%F8%E1%E5%FA>

<http://www.clalit.org.il/soroka/Content/Content.asp?CID=11&u=1267>

<http://www.ima.org.il/trainees/web/category.asp?catid=598>

קרן לייבוביץ

שחינית ישראלית נכה. השתתפה בתחרויות שחייה בשלוש אולימפיאדות וזכתה בכמה מדליות בתחרויות אלו. פועלת לשילוב ולקידום של ספורטאים נכים בענפי ספורט שונים.

למידע נוסף אפשר להיעזר בקישורים האלה:

<http://www.ynet.co.il/articles/1,7340,L-610088,00.html>

<http://sports.walla.co.il/?w=/7/867165>

http://www.rafiagiv.co.il/agent/bio_artist.asp?talent=181

<http://www.news1.co.il/Archive/001-D-55201-00.html>

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A7%D7%A8%D7%9F_%D7%9C%D7%99%D7%99%D7%91%D7%95%D7%91%D7%99%D7%A5

שרה חתן

נולדה בשנת 1932 בכורדיסטן ועלתה לארץ ב-1951. היא מתגוררת במושב שתולה, סמוך מאוד לגבול לבנון. שנים רבות גידלה, ביחד עם בני משפחתה, מטעי אפרסקים ותפוחים, תרנגולות וכבשים. ב-1995 הקימה שרה יחד עם בתה, אורה, מסעדה כורדית אותנטית וכמה חדרי אירוח, וכך הפכו השתיים לחלוצות בתחום התיירות בגליל. הן זכו בפרס ראש הממשלה ליזמות.

למידע נוסף אפשר להיעזר בקישורים האלה:

<http://www.news1.co.il/uploadFiles/326183497905732.pdf>

<http://web.macam.ac.il/~yon/masa/a0334.htm>

במליאה

בחירת דמות להכנת הרצאה מלווה במצגת

- מבקשים מהילדים לקרוא את המידע הקצר על הדמויות שנבחרו להדליק משואות (בעמוד הקודם) ולבחור בדמות אחת (אפשר לבחור דמויות אחרות, ובלבד שהטקסטים המתארים את הדמות יהיו מתאימים לילדים בכיתה ד).
- לכל מידע קצר מצורפים כמה קישורים שאפשר להיעזר בהם. אפשר גם למצוא קישורים אחרים.

בקבוצות

הכנת הרצאה מלווה במצגת

- התלמידים מתארגנים לקבוצות על פי הדמות שבחרו, וכל קבוצה מכינה הרצאה ומצגת על הדמות שבחרה. המורה משתתפת בחלק מהדיונים בכל קבוצה ומסייעת בשיקולי הדעת שלה.
- בוחרים נציגים מהקבוצה שידברו בפני הקהל. עורכים חזרה בקבוצה על ההרצאה המתוכננת, ונותנים משוב לנציג שנבחר בעזרת המחווון שבעמוד הבא.

במידה מעטה	במידה בינונית	במידה רבה	
התוכן			
			יש פרטים אישיים של הדמות?
			יש תיאור של פעולותיה?
			יש הדגשה של הסיבות לבחירת הדמות להדליק משואה?
			הכותרות מעניינות ומסקרנות?
			השקופיות מסודרות ברצף הגיוני?
			הייצוגים הוויזואליים מרחיבים ומדגימים?
איך מעוצבת המצגת?			
			הגודל והצבע של הגופנים והרקע ברורים ותורמים להבנה?
			הטקסט בשקופית מאורגן היטב (איך עומס)?
			המידע במצגת קשור לדברי ההסבר?
			השקופיות השלימו ותרמו לדברים הנאמרים?
איך מופיעים לפני קהל?			
			המרצה דיבר בקול רם וברור?
			המרצה שילב את השקופיות בהתאם לדברים הנאמרים?
			המרצה השתמש באוצר מלים עשיר שמתאים לנושא?

מהלך רביעי: הצגת התוצרים

מהלך זה מממש את המטרות שנוסחו בחלקים הקודמים. אפשר להזמין הורים, או ליזום מהלך משותף עם כיתות משכבות בוגרות יותר, אשר במהלכן הקבוצות יציגו את ההרצאה והמצגת. אפשר להעלות את המצגות לאתר בית ספרי, לארגן אותן כספר שכבתי או כיתתי וכדומה.

- הקבוצות מציגות את ההרצאה והמצגת בפני כיתות אחרות או בפני הורים.
- מקיימים שיחת סיכום.

לשיחה זו שתי מטרות: האחת היא להכליל ולגבש תובנות ערכיות שניתן ללמוד מהסיפור של מדליקי המשואות (ערבות הדדית, עזרה לזולת, התגברות על קשיים, ועוד). המטרה השנייה היא לשקף ולסכם את תהליך הלמידה שעברו התלמידים במהלך הכנת ההרצאה והמצגת.